

SFDR-bijlage IV Nettopensoenregeling

Europese verordening betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector.

BIJLAGE IV

Model voor de periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Product benaming: ABP Nettopensoenregeling

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 549300CT8FEJ1I-UK9C94

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S kenmerken)

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling? *[vink aan en vul in waar relevant, het percentage geeft het minimumaandeel duurzame beleggingen weer]*

Ja

Er zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling gedaan: ____%

in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

Er zijn duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____%

Nee

Het product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken**, en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimumaandeel duurzame beleggingen van ____%

met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

met een sociale doelstelling

Het product promootte E/S kenmerken, maar **deed geen duurzame beleggingen**

Duurzame belegging

een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstig afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De EU Taxonomie is een

classificatie systeem, dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten** is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociale duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen al dan niet in overeenstemming zijn met de Taxonomie.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

ABP heeft gedurende het afgelopen kalenderjaar 2022 (de referentieperiode) verschillende ecologische en sociale (E/S) kenmerken gepromoot in de pensioenregeling conform het Duurzaam en Verantwoord Beleggen beleid¹ (DVB-beleid). In de referentieperiode is in de pensioenregeling geen duurzame belegging gedaan met een milieudoelstelling of een sociale doelstelling zoals bedoeld in de Taxonomie-verordening.

Hieronder volgt een beschrijving van hoe de pensioenregeling heeft voldaan aan de promotie van E/S kenmerken. Eventuele maatregelen die gedurende de referentieperiode zijn genomen en van invloed zijn op de promotie van E/S kenmerken in toekomstige referentieperiodes worden toegelicht onder de vraag; *Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken?* Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan aanpassing van beleid en engagementactiviteiten. Zo zijn de doelen van het ABP klimaatbeleid eind 2022 als volgt aangescherpt:

- Portefeuille in lijn met de doelen van het Parijs-akkoord
- Netto-nul uitstoot van broeikasgassen in 2050
- 50% minder uitstoot van broeikasgassen in 2030 ten opzichte van 2019
 - Voor de gehele beleggingsportefeuille
 - Absolute voetafdruk
 - In de hele keten, dus ook uitstoot door inkoop en door gebruik van producten
- In 2030 € 30 miljard beleggen in de klimaattransitie, waarvan € 10 miljard impactinvesteringen
 - Met beleggingen die aantoonbaar het verschil maken
 - Actief op zoek naar mogelijkheden in Nederland

Uitsluiting controversiële activiteiten

Het uitsluitingsbeleid van ABP zorgt ervoor dat de portefeuille geen bedrijven of staatsobligaties van landen bevat welke in controversiële activiteiten betrokken zijn. Het gaat hier om de volgende activiteiten:

- Betrokkenheid bij de productie van anti-persoonsmijnen, kernwapens, clusterbommen, landmijnen en chemische- en biologische wapens;
- Betrokkenheid bij de productie van tabak;
- Beleggingen in landen waarvoor een VN-/EU-wapenembargo geldt; en
- Bedrijven die omzet halen uit kolen (steenkool en bruinkool) voor de productie van elektriciteit.

Het belang in de bovenstaande activiteiten was voor 2022 in beperkte mate aanwezig binnen de gehele ABP-portefeuille. ABP heeft geen schending gehad van het uitsluitingsbeleid. ABP heeft daarmee voldaan aan de promotie van dit kenmerk.

¹ Dit beleid is niet gericht op “duurzame beleggingen” zoals bedoeld in SFDR. Dit is een aanduiding van het beleid gevoerd door ABP op het gebied van duurzaamheid.

Beperken van klimaatverandering

Bij de aandelenbeleggingen wordt gewerkt met een CO₂-voetafdruk reductiedoelstelling. Dit is een doelstelling gebaseerd op de nulmeting in 2015. Ten opzichte van deze nulmeting wordt een reductie nagestreefd van 40% voor 2025. De totale reductie ten opzichte van de nulmeting is behaald, namelijk **-57.6**.

Voor de informatie ten aanzien van uitstoot van bedrijven wordt gebruik gemaakt van dataprovider Trucost. Bij de bestaande methode wordt gerapporteerd over het aandeel van ABP in het aandelenkapitaal van de ondernemingen vermenigvuldigd met het tonnage CO₂-uitstoot van de onderneming. Voor het bepalen van de CO₂-voetafdruk wordt de totale CO₂-uitstoot gedeeld door het miljoen EUR geïnvesteerd in de betreffende ondernemingen.

Voor de vastgoedportefeuille wordt er beheerd ten opzichte van het CRREM reductiepad. Daarbij wordt gestreefd naar een portefeuille die beter gepositioneerd is dan het aangegeven CRREM reductiepad. Daarbij wordt gestreefd naar een portefeuille die beter gepositioneerd is dan het aangegeven CRREM reductiepad. Het doel is om in 2030 volledig inzicht te hebben in het energieverbruik en de CO₂-uitstoot van de portefeuille, zodat we actief kunnen sturen op het reduceren van het energieverbruik, en te zorgen dat de jaarlijkse gemiddelde broeikasgasemissie intensiteit (kg CO₂/m²) van de portefeuille onder het 1,5-graden pad van Parijs blijft en alle managers zich hebben gecommitteerd aan een wetenschappelijk gefundeerde doelstelling in lijn met het klimaatakkoord van Parijs (1,5-graden). In de tussentijd wordt ook actief gestuurd op deze doelstellingen middels engagement.

Naast de CO₂-voetafdruk reductiedoelstelling zijn bedrijven uitgesloten die meer dan 1% van de inkomsten uit de productie of exploratie van fossiele brandstoffen halen, en bedrijven die 20% of meer van hun inkomsten halen uit fossiele energie-activiteiten. De bedrijven in ontwikkelde landen binnen de aandelenportefeuille en de creditportefeuille zijn reeds verkocht voor ultimo 2022.

Bijdragen aan de VN SDG's

Voor de gehele beleggingsportefeuille wordt een percentage van Sustainable Development Investments (SDI's)² nagestreefd van 20%. Dit percentage wordt gemeten ten opzichte van de totale NAV (Net Asset Value). Het percentage van SDI's ten opzichte van de totale NAV van de portefeuille was per jaareinde 2022: **17.2%**.

Voor het investeren in een SDI worden altijd de risico/rendementsverwachtingen in overweging genomen. Als een SDI dezelfde risico/rendementsverhoudingen heeft als een onderneming zonder de betreffende SDI classificatie, dan geniet de SDI de voorkeur voor de niet-SDI investering. Middels deze afweging per beleggingsbeslissing wordt er gestreefd naar een zo hoog mogelijk percentage SDI's als onderdeel van de gehele portefeuille.

2 Met Sustainable Development Investments (SDI) worden niet 'duurzame beleggingen' bedoeld als onder de definitie van SFDR.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de milieu- of sociale kenmerken die door het financiële product worden gepromoot, worden bereikt.

Insluitingsbeleid – Verantwoord ondernemen op het gebied van milieu, mensenrechten en goed bestuur

Insluitingsbeleid is gebaseerd op VN Global Compact-thema's (mensenrechten, arbeid, milieu en anticorruptie) en eisen aan beleggers en bedrijven op basis van de OESO-richtlijnen. Beleggingen worden getoetst aan het insluitingsbeleid op basis waarvan duurzaamheidskarakteristieken van beursgenoteerde beleggingen worden beoordeeld. Als deze karakteristieken niet op het gewenste niveau zijn, dan gaan we in gesprek met het betreffende bedrijf (*engagement*). Door middel van engagement wordt de partij in de juiste richting gestuurd. Engagement duurt tot het moment dat het bedrijf veranderd is van koers en aan de gewenste duurzaamheidskarakteristieken voldoet. Als het bedrijf na een bepaalde termijn van engagement niet in lijn met de duurzaamheidskarakteristieken handelt, dan vindt desinvestering van de belegging plaats.

Bedrijven worden binnen het insluitingsbeleid geclassificeerd als:

- Bedrijven die voldoen aan onze criteria én boven het gemiddelde in de betreffende industrie scoren;
- Bedrijven die niet voldoen aan onze criteria, maar waarvan we wel verwachten dat we ze kunnen aansporen tot het doorvoeren van verbeteringen;
- Bedrijven die niet voldoen aan onze criteria en waarvan we niet verwachten dat ze verbetering zullen laten zien.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Deze sectie moet in samenhang gelezen worden met de vorige vraag waarin een kwalitatieve beschrijving van de E/S kenmerken wordt gegeven. Onderstaande tabel geeft de resultaten weer van elk van de E/S kenmerken die de pensioenregeling promoot.

#	Indicator	Resultaat rapportageperiode
	<i>Uitsluiting controversiële activiteiten</i>	
1	Geen belegging in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens (antipersoonsmijnen, kernwapens, clusterbommen, landmijnen, chemische- en biologische wapens) Referentiewaarde: 0	Geen beleggingen die aan de hiernaast genoemde karakteristieken voldoen. Waarde voor 2022: 0 . We verwijzen voor de selectie en uitsluiting van de betreffende bedrijven naar het uitsluitingsbeleid. ABP heeft geen schending gehad van het uitsluitingsbeleid.
2	Geen beleggingen in landen waarvoor een VN-/EU-wapenembargo geldt Referentiewaarde: 0	Geen beleggingen in portefeuille welke aan hiernaast genoemde karakteristieken voldoen. Waarde voor 2022: 0 . We verwijzen voor de selectie en uitsluiting van de betreffende bedrijven naar het uitsluitingsbeleid. ABP heeft geen schending gehad van het uitsluitingsbeleid.
3	Geen beleggingen in bedrijven die omzet halen uit kolen (steenkool en bruinkool) voor de productie van elektriciteit Referentiewaarde: 0	Geen beleggingen in portefeuille welke aan hiernaast genoemde karakteristieken voldoen. Waarde voor 2022: 0 . We verwijzen voor de selectie en uitsluiting van de betreffende bedrijven naar het uitsluitingsbeleid. ABP heeft geen schending gehad van het uitsluitingsbeleid.
4	Geen beleggingen in bedrijven die omzet halen uit tabak Referentiewaarde: 0	Geen beleggingen in portefeuille welke aan hiernaast genoemde karakteristieken voldoen. Waarde voor 2022: 0 . We verwijzen voor de selectie en uitsluiting van de betreffende bedrijven naar het uitsluitingsbeleid. ABP heeft geen schending gehad van het uitsluitingsbeleid.

#	Indicator	Resultaat rapportageperiode
	<i>Beperken van klimaatverandering</i>	
5	CO ₂ -reductie van aandelenportefeuille 2025 (peiljaar 2015)	De totale reductie ten opzichte van het peiljaar is: -57.6% Additioneel betekent dit een CO ₂ -voetafdruk voor de verschillende producten als volgt: DME: 100.18 tCO₂e/ mln EUR EME: 117.02 tCO₂e/ mln EUR Het gaat hier om het aantal ton CO ₂ per miljoen EUR geïnvesteerd. Voor aandelen wordt dit gemeten naar het belang in de betreffende onderneming ³ .
6	CO ₂ -reductie van vastgoedportefeuille (CRREM reductiepad) Referentiewaarde: Beter presteren dan het CRREM reductiepad zoals opgenomen in de benchmark van het product.	De portefeuille voldoet aan het CRREM reductiepad, welke is opgenomen in de benchmark van het product.
	<i>Bijdragen aan de VN SDG's</i>	
7	Beleggen in bedrijven die bijdragen aan de VN SDG's Referentiewaarde: >20% waarde beleggingen/AuM portefeuille (peiljaar 2025)	Per jaareinde was het percentage SDI's ten opzichte van de totale NAV 17.2% .
	<i>Insluitingsbeleid - Verantwoord ondernemen op het gebied van milieu, mensenrechten en goed bestuur</i>	
8	Koplopers in de aandelen- en obligatieportefeuille. Referentiewaarde: 100% van de beleggingen	Middels engagement en portefeuille- management wordt een 100% koploper percentage nagestreefd voor de aandelen- en obligatieportefeuille. Per jaareinde was het percentage: 83.5% . Met het percentage dat niet wordt geassocieerd als koploper, wordt engaged.

3 Als voorbeeld: we hebben een belang van 5% in bedrijf x. Dan wordt 5% van de totale uitstoot van bedrijf x meegenomen in de calculatie.

● **... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?**

2022 is het eerste jaar waarover op deze wijze verslag wordt gedaan. Deze vraag is derhalve niet van toepassing in deze referentieperiode.

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

Vooralsnog promoot de pensioenregeling alleen E/S kenmerken en is er geen minimum aandeel in duurzame beleggingen in het kader van SFDR vastgesteld, en ook geen ecologisch duurzame beleggingen. Om te bepalen of een belegging conform SFDR kwalificeert als een “duurzame belegging” moet een omvangrijk raamwerk worden opgebouwd, om voor iedere belegging vast te stellen of deze duurzaam is. Dit betekent dat voor iedere belegging moet worden vastgesteld of deze bijdraagt aan een milieudoelstelling of een sociale doelstelling. Daarnaast moet de belegging altijd in een onderneming zijn die praktijken van goed bestuur volgt en mag het geen ernstige afbreuk doen aan bepaalde andere sociale- en milieudoelstellingen. In 2022 beschikte ABP nog niet over een dergelijk raamwerk om beleggingen als “duurzaam” conform SFDR te kwalificeren, maar heeft het wel stappen gezet om tot een dergelijk raamwerk te komen.

● **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstig afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

Zie beantwoording vorige vraag.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Dit product heeft rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU regelgeving. Dit betreft ecologische, sociale en werkgelegenheidszaken, eerbiediging van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en van omkoping.

Wij hebben het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad gebruikt bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. In het implementatiedocument over de OESO-richtlijnen voor due diligence van ABP⁴ staat beschreven hoe onze vermogensbeheerder dit doet. Wij verwachten van onze vermogensbeheerder dat zij de portefeuille screenen op de eventuele negatieve impact van beleggingen en vervolgens de meest ernstige impacts prioriteren (op basis van zwaarte, reikwijdte, onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Waar zinvol raadplegen wij externe experts en andere belanghebbenden voor aanvullend onderzoek en perspectief.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

4 [Voor het ABP Implementatiedocument van de OESO-richtlijnen voor due diligence, zie: Implementatie OESO-richtlijnen voor due diligence.](#)

Ecologische indicatoren voor ongunstige effecten op de duurzaamheidsfactoren					
Indicator	Parameter		Toelichting	Beleggings-categorie	Uitkomst
PAI 1	Broeikasgas (BKG) -emissies	Scope 1-BKG-emissies	Scope 1 en 2 emissies van de beleggingen worden gemeten en gemonitord. Scope 3 emissies worden niet gemeten.	Aandelen en Obligaties	De gemiddelde uitstoot voor de aandelen / obligatie portefeuille per 2022 was: 303 kTon BKG emissies. Het getal is gemeten op basis van de enterprise value van de onderneming.
		Scope 2-BKG-emissies			
PAI 2	CO ₂ -voetafdruk	CO ₂ -voetafdruk	Op basis van onze CO ₂ -voetafdrukdoelstelling ⁵ , meten we hoeveel koolstof wordt uitgestoten door bedrijven waarin dit product investeert en hoeveel hiervan aan deze bedrijven kan worden toegeschreven.	Aandelen en Obligaties	De gemiddelde CO ₂ -voetafdruk over 2022 was: 51.7 kTon/mln EUR voor de aandelenportefeuille (ontwikkelde en opkomende markten) samen met de obligatie portefeuille. Het getal is gemeten op basis van de enterprise value van de onderneming.
PAI 4	Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Een aantal bedrijven dat actief is in de fossiele brandstofsector zal worden verkocht op basis van het insluitingsbeleid. Het gaat om energie- en nutsbedrijven die volgens ons achterlopen op het gebied van klimaatverandering. Deze bedrijven zullen worden afgestoten.	Aandelen en Obligaties	De blootstelling aan bedrijven actief in de fossiele brandstofsector was gemiddeld (gemiddelde vier kwartalen) voor het jaar: EUR 422 . De fossiele brandstofsector is als volgt gedefinieerd: <ul style="list-style-type: none"> • Bedrijven die meer dan 1% van de inkomsten uit productie of exploratie van fossiele brandstoffen halen; • Bedrijven die 20% of meer van de inkomsten halen uit fossiele energie activiteiten. Sommige bedrijven worden uitgesloten uit de bovenstaande definitie. Dat zijn de volgende bedrijven: <ul style="list-style-type: none"> • Meerderheids-SDI's op basis van SDG 7 & 13; • Nutsbedrijven; • Bedrijven met een "1.5 graden" SBTi korte termijn doelstelling; • Bedrijven met een "1.5 graden" TPI CO₂-resultaat doel en een TPI Management Quality score van 3 of 4.

5 Voor meer informatie over onze voetafdruk doelstellingen, zie ons DVB-beleid.

Sociale indicatoren voor ongunstige effecten op de duurzaamheidsfactoren					
Indicator	Parameter		Toelichting	Beleggings-categorie	Uitkomst
PAI 10	Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multi-nationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginstelen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Op basis van het insluitingsbeleid kunnen wij alleen beleggen in bedrijven die betrokken zijn bij schendingen van de UNGC-principes of OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen als we ook met deze bedrijven een engagement zijn gestart.	Aandelen en Obligaties	In totaal handelen er 77 ondernemingen niet in lijn met de VN Global Compact of de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).
PAI 13	Genderdiversiteit de raad van bestuur	Gemiddelde verhouding tussen het aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als percentage van alle leden in de raad van bestuur	Genderdiversiteit in de raad van bestuur wordt aangepakt via het Stewardshipbeleid en het stembeleid. De gemiddelde verhouding tussen vrouwelijke en mannelijke bestuursleden in bedrijven waarin is belegd van dit product wordt behandeld in ons stemgedrag dat is gebaseerd op onze verwachtingen rond de samenstelling en diversiteit van de raad van bestuur.	Aandelen en Obligaties	Bij de aandelenbeleggingen is een aantal stemmen uitgebracht om de genderdiversiteit in de raad van bestuur van bedrijven te verbeteren. Het aantal stemmen was gekoppeld aan de volgen: DME pool: 608 EME pool: 535
PAI 14	Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoons-mijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens	Conform ons uitsluitingsbeleid beleggen wij niet in controversiële wapens.	Alle relevante beleggings-categorieën	Op basis van ons uitsluitingsbeleid zijn 57 beleggingen uitgesloten die betrokken zijn bij de productie of verkoop van controversiële wapens.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Nr.	Grootste beleggingen	Sector	% activa	Land
1	French Republic	Overheid	3.16%	Frankrijk
2	United States of America	Overheid	1.99%	U.S.
3	Italian Republic	Overheid	1.77%	Italië
4	Federal Republic of Germany	Overheid	1.58%	Duitsland
5	Kingdom of Spain	Overheid	1.00%	Spanje
6	Apple Inc	Informatietechnologie	0.80%	U.S.
7	Microsoft Corp	Informatietechnologie	0.75%	U.S.
8	United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	Overheid	0.63%	V.K.
9	Taiwan Semiconductor Manufacturing Co Ltd	Informatietechnologie	0.52%	Taiwan
10	Fannie Mae or Freddie Mac	Securitized	0.51%	U.S.
11	Alphabet Inc.	Informatietechnologie	0.48%	U.S.
12	Kingdom of The Netherlands	Overheid	0.47%	Nederland
13	Kingdom of Belgium	Overheid	0.46%	België
14	Federal National Mortgage Association	Securitized	0.43%	U.S.
15	Amazon.com Inc.	Informatietechnologie	0.38%	U.S.

De lijst bevat de beleggingen die tijdens de referentieperiode **het grootste deel uitmaken van de beleggingen** van het financiële product.

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Activa-allocatie beschrijft het aandeel van investeringen in specifieke activa.

● *Hoe zag de activa-allocatie eruit?*

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het gebruikte financiële product om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en evenmin als duurzame belegging kwalificeren.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- Subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- Subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken die niet als duurzame belegging kwalificeren.

De beleggingen van ABP zijn als volgt opgebouwd:

- Beleggingen die E/S karakteristieken promoten: **93%**
- Overige: **7%**

Building block	Building block naam	E/S karakteristiek (gelijkgewogen gemiddeld)	Gewogen E/S karakteristiek
EQD	Equity Developed	99%	40%
FIT	Treasuries	100%	16%
EQE	Equity Emerging	100%	14%
FIC	Credits	100%	12%
RE	Real Estate	68%	6%
ILD	Index Linked Debt	100%	6%
COM	Commodities	0%	0%
OVL	Overlay	0%	0%
Totaal		71%	93%

● **In welke economische sectoren werd belegd?**

Nr.	Sector	Gewicht	GICS code
1	Basismaterialen	3%	55 Utilities
2	Securitized	3%	402040 Mortgage Real Estate Investment Trusts
3	Vastgoed	12%	6010 Real Estate
4	Nutsbedrijven	2%	55 Utilities
5	Telecommunicatie	2%	452010 Communications Equipment
6	Gezondheidszorg	9%	35 Healthcare
7	Luxe goederen	8%	252030 Textiles, Apparel & Luxury goods
8	Energie	1%	551010 Electric Utilities
9	Industriële bedrijven	6%	20 Industrials
10	Financiële Instellingen	14%	40 Financials
11	Dagelijkse goederen	5%	55 Utilities
12	Informatietechnologie	13%	4510 Software & Services
13	Overheid	22%	

Sectoren zoals bovenstaand benoemd zijn gebaseerd op GICS met daarbij toevoegingen voor specifieke beleggingen (bijvoorbeeld overheid).

In welke mate waren de duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

ABP heeft in de pensioenregeling gedurende de referentieperiode 0% duurzame beleggingen gedaan met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-Taxonomie.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “#2 Overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er minimale ecologische of sociale waarborgen?

Voor deze pensioenregeling zijn de volgende beleggingen opgenomen in #2 Overige:

- Geldmarktinstrumenten;
- Derivaten; en
- ETF's.

Daarnaast nog een gedeelte van de beleggingen in:

- Real Estate;
- Credits.

Bij de beleggingen die behoren tot #2 Overige worden geen ecologische en/of sociale waarborgen toegepast. Deze beleggingen betreffen onder andere derivaten en liquide middelen die uitsluitend gebruikt worden voor efficiënt portefeuillebeheer en voor het beperken van risico's in overeenstemming met de Pensioenwet. Voor #2 Overige bestaan er geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken?

Uitsluiting: Het uitsluitingsbeleid van ABP bleef in 2022 ongewijzigd. Er werden op basis van het geldende uitsluitingsbeleid 7 beursgenoteerde bedrijven aan de lijst van uitgesloten bedrijven⁶ toegevoegd op basis van hun (indirecte) betrokkenheid bij nucleaire wapens, clustermunitie en tabak. Er werden 2 bedrijven van de uitsluitingslijst verwijderd omdat ze niet langer betrokken zijn bij de productie van deze producten. Afghanistan werd in 2022 toegevoegd aan de lijst van uitgesloten staatsobligaties.

In maart 2022 besloten we onze beleggingen in Rusland te verkopen. Aanleiding was de Russische militaire aanval op Oekraïne. Deze beleggingen maakten minder dan 0,1% van het belegde vermogen uit. In de voorgaande jaren hadden we de beleggingen in Rusland al flink afgebouwd. Ook belegde ABP vanwege een bindend EU-wapenembargo al niet in Russische staatsobligaties. Door de moeilijke marktomstandigheden en wettelijke beperkingen opgelegd door Rusland is het nog niet gelukt om alle beleggingen te verkopen.

⁶ De meest recente uitsluitingslijst is te vinden op onze website.

Klimaat: In december 2022 publiceerde ABP haar Klimaatbeleid 2022-2030⁷. Dit is onderdeel van het duurzaam en verantwoord beleggingsbeleid van ABP, en van de aanscherping daarvan. In ons klimaatbeleid zetten wij uiteen wat we willen bereiken:

- Portefeuille in lijn met de doelen van het Parijs-akkoord
- Netto-nul uitstoot van broeikasgassen in 2050
- 50% minder uitstoot van broeikasgassen in 2030 ten opzichte van 2019
 - Voor de gehele beleggingsportefeuille
 - Absolute voetafdruk
 - In de hele keten, dus ook uitstoot door inkoop en door gebruik van producten
- In 2030 € 30 miljard beleggen in de klimaattransitie, waarvan € 10 miljard impactinvesteringen
 - Met beleggingen die aantoonbaar het verschil maken
 - Actief op zoek naar mogelijkheden in Nederland

Ook leggen we in het klimaatbeleid wat we gaan doen om dit te bereiken:

- Alleen beleggen in bedrijven die geen producten maken of diensten leveren waaraan schade aan het klimaat onlosmakelijk verbonden is
- Wel beleggen in sectoren met lange-termijn kansen, in bedrijven die de klimaattransitie kunnen en willen maken
- Van bedrijven met grote klimaatimpact eisen we een klimaatplan in lijn met Parijs:
 - Doelstellingen in lijn met netto-nul in 2050
 - Rapportageplicht over uitstoot
- Intensieve dialoog met nutsbedrijven, transportsector, staalindustrie, cementindustrie, chemische industrie, financiële sector
- Impactinvesteringen in groene energie, slimme netwerken, isolatie, (groene) waterstof, schone mobiliteit, energieopslag en klimaatadaptatie.

CO₂-voetafdruk: In het kader van het Klimaatbeleid 2022-2030 publiceerde ABP in 2022 haar CO₂ voetafdruk methodologie⁸ waarin wij toelichten hoe ABP de CO₂-voetafdruk meet en voor beursgenoteerde aandelen stuurt op het verlagen van de CO₂-voetafdruk.

7 <https://www.abp.nl/content/dam/abp/common/documents/klimaatbeleid-abp-15-december-2022.pdf>

8 <https://www.abp.nl/content/dam/abp/nl/documents/ABP-CO2-methodologie-2022.pdf>

Duurzame Ontwikkelingsdoelen: ABP wil met haar beleggingen en andere activiteiten bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen of Sustainable Development Goals (SDG's). In 2022 deed ABP nieuwe investeringen die zijn bijdragen aan de SDG's gerelateerd aan klimaatverandering en de energietransitie, waaronder de volgende:

- In mei 2022 nam ABP een 50%-belang in een vernieuwende en toonaangevende speler op de markt voor duurzame energie voor bedrijven, overheden en instellingen. Het Nederlandse Groendus ontstond in 2021 uit een fusie van zes gespecialiseerde bedrijven actief in zonprojecten, slimme meetdiensten en duurzame energieoplossingen. Het bedrijf heeft al meer dan 300 zonnecentrales in Nederland gebouwd en heeft de ambitie om dit aantal stevig uit te breiden. Daarnaast wil Groendus klanten steeds meer verduurzamingsoplossingen bieden, zoals slim laden en batterijopslag.
- ABP investeerde in maart 2022 in een Nederlandse zonne-energiebedrijf Soly. Consumenten kunnen bij Soly zonnepanelen kopen of huren of een contract afsluiten voor zonne-energie. Bedrijven kunnen zonnepanelen, laadpalen en accu's leasen of kopen. We deden deze investering binnen het ABP Nederlands Energie Transitie Fonds (ANET), dat speciaal is opgericht om bij te dragen aan de financiering van de energietransitie in Nederland.
- Vastgoedfonds Vesteda bracht in 2022 van alle 28.000 Nederlandse huurwoningen in kaart hoe duurzaam ze zijn. Deze 'nulmeting' helpt Vesteda om te zien hoe de woningen verder kunnen worden verduurzaamd. Dat is beter voor huurders en het rendement. ABP is een van de grootste beleggers in Vesteda.

Insluitingsmandaat: In 2022 publiceerden we op onze website een overzicht⁹ van de resultaten van afgesloten engagementtrajecten in het kader van ons insluitingsbeleid, zoals in het IMVB-convenant is afgesproken.

We gaven in 2022 invulling aan ons besluit van oktober 2021 om beleggingen van producenten van olie, gas en steenkool te verkopen. Eind 2021 hadden we nog € 8,5 miljard belegd in aandelen en obligaties van bedrijven in de fossiele industrie, eind 2022 was dat afgenomen tot € 0,9 miljard. Het restant zijn aandelen en obligaties van bedrijven in opkomende markten. We streven ernaar deze beleggingen in de loop van het jaar te kunnen verkopen.

Eind 2022 hadden we nog € 5,6 miljard aan illiquide beleggingen in de fossiele industrie. Deze beleggingen kunnen minder snel worden verkocht dan aandelen en obligaties. Illiquide beleggingen in de fossiele industrie zullen de komende jaren worden verkocht of, wanneer dat niet kan, onderdeel van de portefeuille blijven.

Engagement: In het ABP Stewardship beleid wordt uiteengezet hoe onze vermogensbeheerder namens ons dialoog en engagement voert met de bedrijven in de portefeuille, en stemt op de aandeelhoudersvergaderingen van de beursgenoteerde bedrijven.

⁹ <https://www.abp.nl/content/dam/abp/common/documents/ABP-IMVB-Engagement-rapportage-2022.pdf>

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen: In 2022 scherpten wij ons stembeleid aan ten aanzien van de volgende onderwerpen:

- *Klimaat:* Onze klimaat-gerelateerde verwachtingen zijn in 2022 verder in het stembeleid geadresseerd door de uitbreiding van de bedrijven in scope, en de aanscherping van de verwachtingen rond klimaat-gerelateerde governance, openbaarmakingen en doelstellingen.
- *Diversiteit:* Om onze verwachtingen op het gebied van diversiteit in de toezichthoudende besturen van bedrijven verder te adresseren is in 2022 het stembeleid aangescherpt. In 2022 stemde ABP tegen leden van de nominatiecommissie bij bedrijven waar het bestuur onvoldoende divers is.
- *Mensenrechten:* Om de noodzaak van effectieve due diligence op het gebied van mensenrechten verder te benadrukken, heeft ABP in 2022 gestemd tegen de voorzitter van de raad van commissarissen van bedrijven die geen due diligence op het gebied van mensenrechten hebben, en geen significante vooruitgang hebben laten zien in het tot stand brengen van een mensenrechtenbeleid.
- *Digitalisering:* In 2022 heeft ABP de besturen van Big Tech en andere digitale bedrijven in haar stemgedrag ter verantwoording geroepen voor schendingen van digitale rechten. Dit betrof voornamelijk Big Tech en andere digitale bedrijven met problemen met privacy, inhoudsmoderatie of gezichtsherkenning. Ook was er meer aandacht voor aandeelhoudersvoorstellen gericht op betere inhoudsmoderatie en privacy normen, en een betere afstemming van lobbypraktijken op beleidsverklaringen door deze bedrijven.
- *Controle op raciale gelijkheid:* Aandeelhoudersvoorstellen over rassengelijkheid en/of richtlijnen voor controle op burgerrechten zijn in 2022 nauwlettend beoordeeld. Bij deze beoordeling is gekeken naar hoe een bedrijf omgaat met rassengelijkheid en discriminatie.

In 2022 publiceerde ABP op haar website een nieuw stemplatform waarop de door APG namens ABP uitgebrachte stemmen nog inzichtelijker en transparanter worden gemaakt. Op het stemplatform kan historische informatie worden gevonden over de bedrijven, sectoren, landen en specifieke agendapunten waarop is gestemd.